

Warszawa, 04.09.2024

Prof. dr hab. Andrzej Kalina
Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych
Wydział Sztuki Nowych Mediów
w Warszawie

Recenzja

Rozprawy doktorskiej oraz dorobku artystycznego i dydaktycznego
mgr Agnieszki Chęć-Małyszek

Sporządzona w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora w dziedzinie sztuki
w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki

Podstawą ubiegania się przez mgr Agnieszkę Chęć-Małyszek o stopień doktora jest dzieło
NIEWYOBRAŻALNE – zestaw prac graficznych.

Mgr Agnieszka Chęć-Małyszek jest absolwentką Grafiki na Wydziale Artystycznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Pracę magisterską obroniła w 2007 roku w Katedrze Mediów Cyfrowych.

Dokonania twórcze Pani Agnieszki w dużej mierze powstały pod wpływem emocji związanych z jej osobistymi przeżyciami. Próbując poznać i zrozumieć te emocje odniosę się do twórczości wybitnych i jednych z moich ulubionych artystów.

W naszym życiu codziennym towarzyszą nam różne emocje: radość, strach, smutek... Pojawiają się niespodziewanie i bardzo różnie sobie z nimi radzimy. Oczywiście zależy czy są to emocje radosne czy smutne, związane z chorobą czy śmiercią osoby nam bliskiej, wywołują w nas bardzo różne zachowania i działania, nie zawsze właściwe, co zależy od naszego charakteru i osobowości. Na szczęście nie ma *zasad* wobec jakich emocji w jaki sposób mamy się zachować. Na pewno bez emocji nasze życie byłoby nudne i smutne.

Dla twórców różnorodne emocje stają się inspiracją do tworzenia. Każdy rodzaj sztuki w bardzo różny sposób nacechowany jest emocjami artystów, a jej odbiorcy ulegają różnorodnym stanom emocjonalnym. Nie zawsze emocje twórców i odbiorców są tożsame. Znamy wielu artystów, których emocje wpłynęły na ich twórczość. Do takich artystów można z pewnością zaliczyć Edwarda Munch'a, jednego z najwybitniejszych malarzy XX wieku, który w swoim życiu doświadczył wielu emocji, lęków i obsesji. Znalazło to odzwierciedlenie w jego ekspresjonistycznym malarstwie. Obraz *Chore dziecko* niewątpliwie związany był z cierpieniem związanym z chorobą i stratą starszej siostry, a obraz *Krzyk* jest krzykiem człowieka, który manifestuje nam swoje cierpienie i nie radzi sobie z obsesjami i lękiem, które towarzyszą mu od najmłodszych lat.

O emocjach

Przytoczę wypowiedź polskiego wybitnego reżysera filmowego Pana Jakuba Kolskiego po śmierci córki.

... ale kiedy zacząłem robić film „Serce serduszko” nie wiedziałem jak bardzo mi się przyda. To miał być tylko film. Miał ucieszyć mnie, potem miał ucieszyć widzów. Ale nie miał zadania ratować życia. Ja często ukryty na sali oglądam film razem z widzami i staram się uchwycić refleksy. A ten film daje refleks ożywczy. Po raz pierwszy od „Jancia wodnika” wraca to co w film zainwestowałem – radość, zadowolenie, a to dla mnie ratunek...

... ten film ratuje mi życie, pozwala odzyskać równowagę.

Dorobek artystyczny

Panią Agnieszkę Chęć-Małyszek poznajemy dzięki jej twórczości *Oto cała ja*. W swojej wędrówce twórczej porusza się *na krawędzi* między ty, co zmysłowe i nieznanne, a przede wszystkim tworzy ten wewnętrzny pejzaż i podczas przemierzania swojej drogi stara się pamiętać to co dobre, a to co złe szanować *odmienność*, zachować *intymność* w swoim życiu. Może jest to wszystko *niewyobrażalne*, ale prawdziwe.

Moją wrażliwość najbardziej ujęła wystawa fotografii *Oto cała ja*, która odbyła się w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Klinicznym nr 4 w Lublinie w 2018 roku. Był tam prezentowany cykl reportażowych fotografii z życia niepełnosprawnej Zosi. Autorka w tym cyklu przedstawia życie codzienne małej dziewczynki, która pomimo niepełnosprawności jest radosną Zosią. Te czarno-białe fotografie to życie, gdzie światło symbolizuje radość, ale jest również cień, który w jej życiu symbolizuje cierpienie.

Dziękuję Pani Agnieszce za tę wystawę, bardzo mnie poruszyła i wiele nauczyła. Będę o niej pamiętała, aby w swoim życiu za bardzo nie narzekać, cieszyć się ze światła.

Wystawa *Na krawędzi* to cykl prac wykonanych w technice druku cyfrowego w Centrum Kultury w Lublinie w 2021 roku. Inspiracją do jego powstania były fotografie rentgenowskie, które ukazują wewnętrzną tajemnicę naszego ciała. Aby dokładnie się ujrzeć musimy zobaczyć światło, które jest nie tylko w nas, ale również na zewnątrz. Tylko wtedy mamy szansę zobaczyć kim jesteśmy i próbować interpretować rzeczywistość otaczającego nas świata. Pani Agnieszka tym cyklem zaprasza nas w podróż *na krawędzi*, aby zobaczyć co jest rzeczywiste – mistyczne. Grafiki charakteryzują się prostą formą, gdzie linia, kolor oraz światło mają pobudzić naszą wyobraźnię.

Działalność artystyczna i pedagogiczna

Pani Agnieszka prezentowała swoje prace na wystawach indywidualnych:

- *Oto cała ja* - Galeria w PSK nr 4, Lublin 2018
- *Lalki* - Galeria po 111 schodach, Lublin 2019
- *Puls miasta* - Dzielnicowy Dom Kultury MS Czechów, Lublin 2019
- *Puls miasta – Otulanie* – Dzielnicowy Dom Kultury Bronowice, Lublin 2019
- *Na krawędzi* – Centrum Kultury, Lublin 2021

Udział w wystawach zbiorowych:

- *Wyobrażalne* – wydarzenie dzięki pierwsze, druk cyfrowy, format 50x40 cm, Chatka Żaka, Lublin 2024
- Wystawa pracowników WBTA, druk cyfrowy, format 30x30 cm, 20 sztuk, Galeria Sztuki Współczesnej, Lublin 2023

Nagrody i wyróżnienia:

- Wyróżnienie w Ogólnopolskim Konkursie Fotograficznym *Portret*, 2018
- Nagroda Rektora Politechniki za szczególne osiągnięcia w działalności organizacyjnej 2019/2020
- Od 2015 roku Pani Agnieszka jest asystentem w Katedrze Architektury, Urbanistyki i Planowania Przestrzennego Wydziału Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej

Czarny Anioł

Niewyobrażalne emocje pojawiają się w życiu Pani Agnieszki w momencie diagnozy o niepełnosprawności jej córki. Pojawiają się lęk, ból i wiele pytań. Może między innymi *dlaczego to spotkało moją córkę i mnie*. Matka próbuje szukać przyczyn choroby, ukojenia i zastanawia się co dalej z życiem osoby bardzo bliskiej, co ze mną i moją twórczością?

Niewyobrażalne jest trudne do wyobrażenia ale możliwe do zrealizowania.

Autorka postanawia zostawić ślad graficzny, który będzie zapisem stanów emocjonalnych w bardzo trudnej chwili jej życia, gdzie choroba i cierpienie jej córki zostawiły niewyobrażalny ślad – czarną wyrwę.

Uważam, że sam proces twórczy tego projektu stał się dla Pani Agnieszki w pewnej formie terapią, próbą uwolnienia się poprzez sztukę, które jest efektem jej procesu tu i teraz. Tak powstał cykl *Niewyobrażalne* – to 18 grafik wykonanych w technice druku cyfrowego, a wydrukowanych na płytach szkła akrylowego. Zostały one zaprezentowane w formie obiektów graficznych – kasetonów, w których grafiki zostały wprowadzone w ruch za pomocą animacji z podkładem muzycznym. Stały się multimedialnym pokazem oddziałującym na nasze zmysły wzroku i słuchu. W każdym obiekcie kompozycja posiada swój autorski kod emocji.

Do stworzenia tego cyklu inspiracją dla autorki była analiza badań rezonansu oraz badanie EEG córki. Aby to twórczo zwizualizować Pani Agnieszka postanowiła użyć prostych geometrycznych form abstrakcyjnych, a za pomocą koloru czarnego i czerwonego zakodować swoje emocje: ból, gniew, niepewność, miłość... Kolor czarny jest dla autorki symbolem wnętrza – chyba człowieka, które skrywa wiele tajemnic, a przede wszystkim ludzki umysł (chyba dlatego ludzkie życie od momentu narodzin, aż do momentu śmierci jest inspiracją wielu twórców). Kolor czarny to przecież powaga, smutek, kiedy przyczepiamy symbolicznie czarny kir na fladze w momencie żałoby, ale jest to również nadzieja – *Czarna Madonna Częstochowska*, do której wierzący w trudnych chwilach zwracają się o pomoc i wsparcie. Kolor czerwony natomiast użyty w grafikach symbolizuje życie – stop, zatrzymaj się, zadaj sobie pytanie, co dla Ciebie w życiu jest najważniejsze, kim jesteś?

Odpowiedzi na te pytania można dostrzec w twórczym projekcie *Niewyobrażalne*, gdzie mamy możliwość poznać zakodowane wizualne i dźwiękowe emocje autorki, gdzie w kreacji artystycznej szuka przestrzeni dla siebie i ukazania tego co czuje.

Opis rozprawy doktorskiej

Praca teoretyczna Pani Agnieszki Chęć-Małyszek jest opisem zmagania i rozważań twórczych i technicznych podczas realizacji swojego projektu *Niewyobrażalne*. Warto wspomnieć w tym momencie, że jest osobą, która aktywnie publikuje swoje artykuły popularno-naukowe. Dotyczą one zagadnień z dziedziny sztuki, reklamy, architektury oraz procesów twórczych w sztuce.

Pomysł na rozprawę doktorską zrodził się w momencie kiedy autorka dowiaduje się o chorobie córki. W tym momencie próbuje szukać przyczyny choroby. Analizuje wyniki – obraz badań rezonansu magnetycznego, tomografii komputerowej, które przypominają jej jak szczególne znaczenie w naszym organizmie ma umysł, którego centrum stanowi mózg. Dzięki niemu można powiedzieć *myślę więc jestem*, dzięki niemu odczuwamy radość, ból czy cierpienie, pozwala nam analizować stan ducha i ciała w spotkaniu z samym sobą, tu i teraz, aby *niewyobrażalne* stało się mimo wszystko możliwe.

Podczas rozważań nad formą swojego projektu autorka decyduje, że użycie prostych form geometrycznych oraz ograniczenie koloru do czerni i czerwieni jest najlepszym sposobem, aby ukazać różne swoje stany emocjonalne. Jak się okazało, była to dobra decyzja, dzięki niej powstały interesujące kompozycje, a dodatkowe użycie animacji w rytm muzyki, nadaje graficznym obiektom – kasetonom dodatkowych emocji wizualnych, które u wrażliwego widza pobudzają układ nerwowy do refleksji nad samym sobą i otaczają go rzeczywistością.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z rozprawą doktorską Pani Agnieszki Chęć-Małyszek, zarówno w części teoretycznej jak i praktycznej – stwierdzam, iż stanowi ona ciekawe dokonanie twórcze oraz dowodzi ogólnej wiedzy teoretycznej Kandydatki – jest artystką poszukującą twórczej tożsamości, a jej emocjonalny projekt *Niewyobrażalne* jest ciekawym, szczerym, artystycznym opowiadaniem o sobie i próbą zrozumienia swojego stanu ducha i fizycznego cierpienia. Przedstawiona rozprawa doktorska spełnia wymogi określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.) i popieram wniosek o nadanie pani mgr Agnieszce Chęć-Małyszek stopnia doktora w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

A. MAŁYSZEK